

ab son galant a l'estany d'Empuries, aon se sent el bruel.

*

Una vegada Déu Nostre Senyor cridà a l'home i als animals, oferint-los un dò si li sabien demanar. L'home demanà manya i força. El llop, que ho sentí, digué:

— Que tonto es l'home de no demanar més que força i manya.

El lleó respongué:

— No ha demanat més que força i manya; més a mi m treurà del bosc i a tu de la montanya.

*

A Barcelona, un dia de Sant Antoni abat, a l'hora en que ls traginers van a beneir cada un la seva bestia davant l'iglesia del sant, ocupada avui pels Pares Escolapis, un ase, no sé com, se desféu el ronsal, i, deixant la companyia dels altres rucs, féu la rucada d'entrar-sen portal endins de l'Universitat, que allavors era al carrer del Carme. Els estudiants que hi havia a dins se n'adonaren i aixecaren un crit i rebombori que espantà al pobre animal i el féu recular esfereït cap a la porta. Un pare caputxí que s'esqueia passar per allí ho vegé i exclamà, tot movent el cap:

— *Inpropia venit et sui cum non receperunt.*

AFORISTICA

Abans d'ensenyar aprèn.

Abans de judicà algú
judica-t a tu.

Abans era Déu l'amor:
ara n'es l'or.

Ab armes, dònes i focs
no hi vulguis jocs.

Ab el bo seras bo:
ab el mal seras pitjor.

A bon servei
paga de rei.

Ab qui no t pot ajudar
no t vulguis comunicar.

Ab tots sies amorós
i ab tu rigorós.

A burro gemegador
carregueu-lo sense por.

A cada hu l que sia seu;
l'encens, per Déu.

A ca xic deixa-l lladrar:
es que no t pot mossegar.

A funerals i esposalles
que no t'hi convidin, no hi vagis.

A gran victòria
gran glòria.

Alaba ab mesura
i renya ab dolçura.

A la Plana de Vic,
nou mesos d'hivern i tres d'infern.

A la tarda t'has confessat?
Bugada bruta, Bernat.

Al caigut dóna la mà,
que ell després t'ajudarà.

Al cel, a parells;
a l'infern, a reguitzells.

Al fill del carnicer
no l vulguis per barber.

Al joc del gat,
qui va a dessota bat.

Al llaç que als altres han parat
molts s'han agafat.

Al pobre allarga la mà,
i Déu te l'allargarà.

Al ric pegaras i cridarà;
al pobre pegaras i callarà.

Al ric que cau el sostenen;
al pobre, l'empenyen.

Als que t'han donat la vida,
dóna-ls vellesa.

Als ulls de Déu es culpable
lo que als de l'home es lloable.

Al torrapà
la fam el va matar.

Ai, more-t, more-t, Anton,
que l que queda ja s compon.

Ama a Déu com se mereix
i a tots com a tu mateix.

A mal habit fes-li guerra:
mal costum ab bons s'aterra.

Amic nou es vi novell:
si es bo, no com el vell.

A mig agradar
ja pot anar.

Amor i vi
a alguns fan viure
i a molts fan morir.

Aon no t'hi demanin
no t'hi fiquis.

Aont anem?
Allà d'on no n tornarem.

Aon tens ton tresor?
Allà on tens ton cor.

Apar que no es tot hu
portà banyes o fê-n dur.

A poc cabal
Déu li vol mal.

Aprèn bé de callar
i sabras molt de parlar.

A punta de dia,
sota l'abadia;
a punta de sol,
sota l llençol.

A qui ama a Déu,
Déu el mira com a seu.

A qui Déu li dóna per néixer,
també li dóna per créixer.

A qui es ben just
tot li es a gust.

A qui està content del poc o molt,
mai li faltará consol.

A qui fa bé i no fa mal,
ja aquest món sol premià-l.

A qui guarda ls manaments,
el guarden ells.

A quiscú dóna lo seu,
i tot a Déu.

A qui no peca parlant
diga-li sant.

A qui té Déu tot li sobra,
qui no l té es el més pobre.

Arbre de la llibertat,
Déu perdó a qui t'ha plantat.

A Ridaura,
si plou, la deixen caure.

Arrenca-t del pecar l'arrel
i creixeras fins al cel.

A taula i llit,
al primer crit;
a treballar,
deixeu cridar.

Atenció, vulgues-la tota,
però val més poc que gota.

A uns els falta llum per creure;
a altres, ulls per veure.

Avui per mi, demà per tu,
no s'escaparà ningú.

Bé està qui té salut,
però millor qui té virtut.

Bé val més anà i venir,
que no pas penà i morir.

Bons desigs,
però les obres enmig.

Cada dia s muda l vent;
l'home, a cada moment.

Cada un que n va naixent
a la mort ens va empenyent.

Cafè, teatre i hostal,
molts devots i pocs com cal.

Cal morir abans de viure;
cal plorar abans de riure.

Casar, casar,
de lluny fa riure i de prop fa plorar.

Català jo só i seré
fins i a tant que m moriré.

Com el món es una bola,
tot hi rodola.

— Com es que estigues tant roig?
— Que les noies me fan goig.

Com més aviat serà vespre,
més aviat serà festa.

Com més rics
més guits.

Comprar a fiar,
tot es car.

Cop donat ab traició
fereix al traïdor.

Cor sense amor,
jardí sense flors.

Criat peresós,
criat queixós.

Crits al pecat, no pas al pecador,
fa l bon pastor.

Cuit o cru,
menjem's-el pu.

Cullita de penes,
cullita de perles.

D'aigua que avall vol anar
se fa l mar.

D'arbre dolent
el fruit sen sent;
d'arbre bo,
el fruit es millor.

De bones flors raja la mèl;
de mals cors, el fel.

De bon grat
fes de Déu la voluntat:
çà com llà,
també s farà.

De dolent enllà
no pot passar.

De gabaig i de porc
no ten fiis fins que es mort.

Deixat a mans de marmessors,
deixat a mans de traïdors.

De la creu no n fugis pas,
que per tot la trobaras.

Del diner no n pots dinar,
però ab ell en pots comprar.

De les bones cases
surten els bons ases.

De lladres i de gat vell
no n vulguis la pell.

Del món, qui més ne té,
qui més se n'absté.

De lo que llencen molts rics,
pobres n'anirien tips.

Del pa que l'àngel enveja,
qui més ne menja, més ganeja.

Del proxim diga-n sols el bé,
més de tu, re.

Del savi humil
cada paraula n val mil.

Dels que entren a l'hostal,
n'ixen molts sense cap ral.

Dels que esperen a demà
algun no hi arribarà.

Del vapor que va amunt
se fa l fum.

De què seras coronat,
si no tens adversitat?

De qui de Déu s'aparta,
bé fa qui sen descarta.

De qui fuig de l'ocasió,
ne fuig la temptació.

De Totsants a Sant Martí,
onze dies hi contí.

De vells ningú n vol sofrir
i tot-hom vol envellir.

Diga-m ab qui vas
i et diré qui seras.

Diuen els pobres captants
que hi ha més llengues que mans.

Diuen que ls temps tornen,
no pas lo que s'emporten.

Dóna als rics lo seu
i als pobres lo teu.

D'on raja l mal?
De les bótes de l'hostal.

El bastó adreça l plançó,
però al roure, no.

El bon foc
fa l bon coc.

El bon vi i l'home valent
no solen durar molt temps.

El bullici,
prop del vici.

El cap fred, el ventre net i els peus calents
són els millors elements.

El Déu dels antics era l'amor:
el dels moderns es l'or.

El fum es abans que la brasa;
els renecs, abans que l'espasa.

El goç de l'hortolà
ni menja la fruita
ni la deixa menjar.

El llengut
ab ses armes es vençut.

El mal i el bé,
qui l fa sel té.

El món promet i no dóna,
i, si dóna, es poc i per poca estona.

El neci muda com la lluna.

El pagès que té cria,
treballa nit i dia.

El pa, qui no l sab llescar,
no sel sab guanyar.

El pare guanya l ral
i el fill el gasta mal.

El pecat
sempre fa forat.

El pecat que es amagat
ja s pot dir mig perdonat.

El porc, siga xic o gros,
vint llonganices du al cos.

El roc fòra de la mà
no se sab cap aon va.

Els arbres són com els humans:
dels uns en fan carbó, dels altres sants.

El savi i sant,
com el sol, es constant.

Els dies dels vivents
són pocs i dolents.

El secret més ben guardat
es el callat.

El sentir
no es consentir.

Els homes tots som germans,
més ab punyals a les mans.

Els lleons i les ovelles
són malíssimes parelles.

Els malaguanyats se perden.

Els morts diuen: «Fes-te ençà:
per mi avui, per tu demà».

El sofrir ab paciència
es del cel la gran ciència.

El sol i el gel
no s queden al cel.

El són fort
es germà de la mort.

El soperb i avariciós
mai té repòs.

Els pecats
ens són comptats:
pot-ser sols un ens en falta
pera quedar condemnats.

Els peixos s'agafen ab am;
els homes, ab reclam.

Els que viuen plorant
moren cantant.

Els uns neixen ab estrella
i els altres ab esquella.

El treballà es una pena
per qui no n vinga de mena.

El vi allarga la vida,
més també la quita.

El vi i l'amor
mosseguen de traïdor.

El vi, per moço no més:
per amo no hi entén res.

El xerraire es got trencat:
encara no li dius, que ja es vessat.

En boca del neci està l seu cor,
al cor del savi sa boca d'or.

Engreixa més gent la calma
que la taula.

En el bon any recorda-t del dolent,
i en el dolent, de l'indigent.

En el foc se prova l'or,
i en les penes el cor.

En la mort sols culliras
lo que en vida sembraras.

En la terra hi ha la creu:
en el cel, Déu.

En la terra que no es bona,
molt més mal hi ha del que sona.

En lo que no t va ni t ve
no hi diguis re.

En mata més la llengua
que l'espasa.

En no agradar,
no casar.

En no fer el voler teu
està l de Déu.

En què se sembla, Joan,
ton cap a una avellana?
En tenir la testa vana.

En temps de farsa
el corb diu negra a la garça.

Entre mals companys i ortigues,
mal calçat no t'hi estigues.

Estada de franc,
estada de sang.

Estigues segû,
i jo hoestic com tu.

Estudiant de foc i sol
no val pas un caragol.

Estudiant i home de bé?
Que m'açotin si pot ser.

Fa com el Montseny:
com més blanqueja, més bogeja.

Fa més aquell que piula
que no pas aquell que xiula.

Fent i callant
impossibles se fan.

Fes per tots tot lo que pots,
i per Déu més que per tots.

Fill que a pares entristeix,
pel regular no envelleix.

Forasters vingueren
que de casa ns tragueren.

Fortuna amunt,
d'un a un;
fortuna avall,
davassall.

Fruita robada an algú,
mal de ventrell segur.

Gallina que per casa va,
si no ha picat, ja picarà.

Gat miolador
mai serà bon ratador.

Gra que no s podreix
no neix.

Guieu, angel guiador,
a tot pobre pecador.

Hi ha més doctors que malalts,
i cada dia estan més mals.

Home i fang de terricer
no ls preguntis què han de ser.

Infant i peix
entre aigua creix.

Jove que maltracta ls vells,
serà maltractat com ells.

Jove rodairer,
vell cridaire.

La boca encén el foc;
més, si vol, l'apaga tot.

La carbaça
no embarraça.

L'acte més bo que s pot fer
es cumplir el sant voler.

La fruita
val tant crua com cuïta.

La gola s mostra a la taula;
el deshonest, en la paraula.

L'alegria allarga la vida.

La llengua de l'infern són els renecs;
la del cel, els precés.

La mà fereix el cos;
la llengua arriba a l'òs.

La més boniqueta,
a la cendrereta.

La missa matinal
per tot el dia val.

L'amor es flor, l'humilitat es fulla:
qui t'alaba ten despulla.

L'amor i la por
mantenen el senyor.

La mort entra pel pecat,
i pels peus el refredat.

La paciència
té més alabadors
que seguidors.

La pena
una altra n mena.

La persona covarda
de molts mals se guarda.

La pobresa no té amics:
la riquesa té enemics.

La por guarda la vinya;
la closca, la pinya.

La promesa es una beta
que, estirant estirant, se peta.

La taula i la guerra
assolen la terra.

La temptació va i ve:
res te fa, si no s deté.

La tristesa es corc del cor.

L'avar es com el porc:
no aprofita fins que es mort.

L'avar, la mar i la flama,
com més té més brama.

La vida es una cadena:
d'una pena, l'altra pena.

La vida es un gran pes:
l'home, un no res.

La virtut
floreix en l'ataut.

La virtut va coronada de flors;
el vici, d'espines i dolors.

Les amigues
són les renyines.

Les ansies del vicari
mataren al rector.

Les coses vanes, pels vans;
les santes, pels sants.

Les llengües no són tisoires,
però són més talladores.

Les temptacions
del cel són graons
per qui no hi va a recolons.

Les terrenals brutícies
fan perdre a molts les celestials delícies.

L'hermosura
es flor que no dura.

L'hermosura humana
es una ombra vana.

L'home bo
a tot-hom troba millor.

L'home naix per treballar;
l'aucell, per volar.

L'home resolt
fa lo que vol.

L'impuresa fa de més bon fugir
que corretgir.

Llampega ollensà,
pluja demà.

Llarga vida i viciosa,
brava cosa.

Llarg mal
cansa al metge i al malalt.

Lleminers i menjadors
no són els més vividors.

Llengua atrevida
molts mals se crida.

Llengua de murmurador
fereix de traidor.

Llenya verda fa bon fum,
llenya seca fa bon llum.

Llevor robada,
dolenta anyada.

Llibertat, si es pel pecat,
com més men dones, més lligat.

Llop ab pell d'ovella,
mai porta esquella.